

Litteratursøgning : Vold i nære relationer

Søgningen på temaet "Vold i nære relationer" til brug for Vidensportalen er foretaget i August måned 2012.

Tidsafgrænsningen for søgningen er 2007-2012. Den emnemæssige afgrænsning er vold i nære relationer med fokus på børn og unge 0-18 år, som enten oplever eller er vidne til vold i nære relationer/vold i hjemmet. Denne litteraturoversigt er ikke en fuldt dækkende litteraturoversigt over emnet vold i nære relationer, men indeholder kun litteratur med relevans for den ønskede afgrænsning.

For at sikre en systematik i alle søgningerne til Vidensportalen så foretages de efter denne liste udstukket for Vidensportalens Styregruppe:

- Den danske, svenske og norske nationalbibliografi
- Institutionshjemmesider (norske, svenske, forskningsinstitutioner, SFI, AKF, CASA, konsulenthuse m.m.)
- Danksprogede formidlende artikler fra SFI-Campbell og de bagvedliggende engelsksprogede systematiske Campbell forskningsoversigter. Dette sker via SFI-Campbells hjemmeside.
- SFI-Campbell internationale sites (A,B og C site). De respektive kilder på listerne udvælges afhængig af portalens tema. Vigtigt er det at have fokus på eventuelle clearingshouses, som fremkommer på listerne. Eksempelvis "California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare".

Søgekilderne afspejler naturligvis søgeresultatet, især henleder jeg opmærksomheden på ABC sitesene som primært har engelsk og amerikansk fokus.

Som baggrund for udarbejdelse af denne litteraturoversigt er der foretaget søgninger i de ovennævnte kilder. Bagerst i dette dokument er et bilag med oversigt over hvilke danske, norske og svenske institutionshjemmesider samt ABC sites som er afsøgt. Af tidsmæssige årsager i forhold til deadline på søgningen, er kun de angivne nordiske institutionshjemmesider afsøgt. Hvis yderligere nordiske institutionshjemmesider ønskes afsøgt kan dette gøres efter aftale med mig, og med oplysning om, hvilke institutioner der ønskes søgt i.

Resultaterne fra søgningen er efter ønske opdelt i enkelte undertemaer. Søgningerne er ikke foretaget i enkelte undertermer, men for overskuelighedens skyld har jeg, som ønsket, rubriceret søgeresultatet i diverse underemner. Indenfor de enkelte undertemaer, er der en yderligere opdeling af referencerne efter om de er fundet i Danske, Svenske, Norske, Internationale kilder eller via ABC-sites.

Referencerne er forsøgt placeret i de enkelte undertemaer men for nogle af temaerne gælder det, at de emnemæssigt er så tæt relateret til hinanden, eller at hver publikation dækker flere emner, så de enkelte referencer kan være relevante for andre temaer end det, som de er placeret under. Her har jeg skønsomt forsøgt at placere referencen under det emne som hovedvægten tilsyneladende er lagt på i den refererede publikation (bedømt ud fra titel, abstract og emneord)

Hvis referencen eksisterer som elektronisk dokument, vil der nederst i referencen være link til denne.

Socialstyrelsens egne publikationer er medtaget i litteraturoversigten, idet det tidligere har været et ønske ift Vidensportalsøgningerne.

Indhold:**Forekomst/omfang/Hyppighed**

<i>Danske kilder</i>	<i>side 4</i>
<i>Norske kilder</i>	<i>side 4</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 4</i>

Statistik (krisecenterstatistik)

<i>Danske kilder</i>	<i>side 5</i>
----------------------	---------------

Opsporing og underretning

<i>Danske kilder</i>	<i>side 6</i>
<i>Norske kilder</i>	<i>side 6</i>
<i>Svenske kilder</i>	<i>side 6</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 6</i>

Forebyggelse/Indsatser/Handling

<i>Danske kilder</i>	<i>side 8</i>
<i>Norske kilder</i>	<i>side 8</i>
<i>Svenske kilder</i>	<i>side 9</i>
<i>Internationale kilder</i>	<i>side 9</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 10</i>

Børn på krisecentre

<i>Norske kilder</i>	<i>side 12</i>
<i>Svenske kilder</i>	<i>side 12</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 12</i>

Behandling/hjælp/støtte/beskyttelse**- af børn som har været udsat for eller vidne til vold i hjemmet**

<i>Danske kilder</i>	<i>side 13</i>
<i>Norske kilder</i>	<i>side 13</i>
<i>Svenske kilder</i>	<i>side 13</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 15</i>

Risikofaktorer

<i>Norske kilder</i>	<i>side 18</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 18</i>

Konsekvenser for børn som udsættes for vold**eller som har været vidne til vold i hjemmet****(helbred, psyke, kognitive funktioner, psykosociale konsekvenser mv)**

<i>Svenske kilder</i>	<i>side 19</i>
<i>ABC sites</i>	<i>side 19</i>

Behandling/hjælp - (til voksne som udøver vold i nære relationer)

Svenske kilder side 21
ABC sites side 21

Barnets perspektiv

Danske kilder side 22
Norske kilder side 22
Svenske kilder side 22
ABC sites side 22

Børns vold mod forældre

ABC sites side 24

Kærestevold blandt børn og unge

Danske kilder side 25
ABC sites side 25

Vold mod handicappet barn eller forældre

Danske kilder side 26
ABC sites side 26

Etniske aspekter

Norske kilder side 27
Svenske kilder side 27
ABC sites side 27

Æresrelateret vold i nære relationer

Danske kilder side 28
Norske kilder side 28
Svenske kilder side 28

Øvrige publikationer samt håndbøger og practice guides

Svenske kilde side 30
ABC sites side 30

Bilag:

Oversigt over afsøgte nordiske institutions hjemmesider og ABC sites: side 32

Forekomst/omfang/Hyppighed:

Danske kilder:

- Christoffersen, Mogens Nygaard (2010): *Børnemishandling i hjemmet – Delrapport 1*. SFI.
- Helweg-larsen, Karin et al. (2009): *Unge trivsel år 2008 : en undersøgelse med fokus på seksuelle overgreb og vold i barndom og tidlig ungdom*. Statens Institut for Folkesundhed.
- Korzen, Sara et al. (2010): *Vold mod unge i Danmark – en spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasses-elever*. SFI.
- Oldrup, Helene et al. (2011): *Vold mod børn og unge*. SFI.

Norske kilder:

- Mossige, Svein & Grete Dyb (2009): *Voldsuttsatte barn og unge i Oslo. Forekomst og innsatsområder for forebygging*. NOVA.
- Mossige, Svein et al. (2007): *Vold og overgrep mot barn og unge. En selvrporteringsstudie blant avgangselever i videregående skole*. NOVA.
- Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (2011): *Seksuelle og fysiske overgreb mot barn og unge. Kunnskapsstatus revidert 2011*. NKVTS.

ABC sites:

- Asmussen, Kirsten (2010): *Hey facts about child maltreatment*. National Society for the Prevention of Cruelty to Children.
- Euser, Eveline M et al. (2010): *Prevalence of child maltreatment in the Netherlands*. Child Maltreatment: Volume 15 ; Issue 1 ; pp. 5-17.

- Gilbert, R et al. (2011): *Child maltreatment: variation in trends and policies in six developed countries*. UCL institute of Child Health.
- National Society for the Prevention of Cruelty to Children (2011): *Child cruelty in the UK 2011: an NSPCC study into childhood abuse and neglect over the past 30 years*. NSPCC.
- Neddon, Helga et al. (2009): *Prevalence of childhood abuse in mothers taking part in a study of parenting their own children*. Child Abuse Review: Volume 19 ; Issue 1 ; pp 39-55.
- Radford, Lorraine et al. (2011): *Child abuse and neglect in the UK today*. National Society for the Prevention of Cruelty to Children.

Krisecenterstatistik:

Danske kilder:

- Barlach, Lise & Kirstina Stenager (2010): *LOKK årsstatistik 2010 – Kvinder og børn på krisecenter*. Servicestyrelsen.
- Barlach, Lise & Kirstina Stenager (2011): *LOKK årsstatistik 2010 – Kvinder og børn på krisecenter*. Servicestyrelsen.
- Barlach, Lise & Kirstina Stenager (2012): *LOKK årsstatistik 2011 – Kvinder og børn på krisecenter. Temaanalyse: kvinderne og børnenes sundhed og trivsel*. Socialstyrelsen.
- Børjesson, Eva (2009): *LOKK børnestatistik 2008: børn på krisecenter*. Servicestyrelsen.
- Børjesson, Eva (2008): *LOKK børnestatistik 2008: børn på krisecenter*. Servicestyrelsen.

Opsporing og underretning:

Danske kilder:

- Oldrup, Helene et al. (2011): *Vold mod førskolebørn – Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. SFI.

Norske kilder:

- Heltne, Unni & Per Øystein Seinsvåg (2011): *Barn som lever med vold i familien : Grunnlag for beskyttelse og hjelp*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Gamst, Kari Trøften (2011): *Profesjonelle barnesamtaler : å ta barn på alvor*. Universitetsforlaget.
- Myhre, M. C. et al. (2010): *Oppdager sykehusene barnemishandling? En kartlegging av utredningspraksis*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Langballe, Å. Et al. (2010) *Den vanskelige samtalen. Barneperspektiv på barnevernabeid. Kunnskapsbasert praksis og handlingskompetanse – Metoden for barnesamtaler i barnevernet hjelper barn som er utsatt for overgrep og omsorgssvikt til å fortelle sin historie*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Dahle, Rannveig & Nicole Marie Hennem (2008): *Barneverntjenestens Håndtering av saker med vold og seksuelle overgrep*. NOVA.

Svenske kilder:

- Socialstyrelsen (2010): *Barn som utsättes för fysiska övergrepp*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Rosell, Annika (2007): *Akta barnen : om våld mot små barn*. Räddan Barnen : Stiftelsen Allmänna barnhuset.

ABC sites:

- Alvarez, Krisann M. et al (2010): *Development and preliminary evaluation of a training method to assist professionals in reporting suspected child maltreatment*. Child Maltreatment: Volume 15 ; Issue 3 ; pp. 211-218.

- Davies, Carolyn & Harriet Ward (2011): *Safeguarding children across services: messages from research on identifying and responding to child maltreatment*. Department for Education, UK.
- Dubowitz, H. & S. Bennett (2007): *Physical abuse and neglect of children*. Source Department of Pediatrics, University of Maryland School of Medicine.
- Gilbert, R. (2009): *Recognising and responding to child maltreatment*. Source Centre for Evidence-based Child Health and MRC Centre of Epidemiology for Child Health.
- Louwers, E. C. et al. (2010): *Screening for child abuse at emergency department: A systematic review*. *Archives of Disease in Childhood*.
- National Institute for Health and Clinical Excellence (2009): *When to suspect child maltreatment: full guideline*. NICE.

Forebyggelse/Indsatser/Handling:

Danske kilder:

- Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (2011): *At forebygge vold mod børn: ni anbefalinger*. SFI.
- Gravesen, Susanne Dal (2011): *Børn og kvinder i familier med vold - indsatser og efterværn Artikelsamling med erfaringer og resultater fra kommuner og krisecentre i projekt Børn og Kvinder i Familier med Vold*. Socialstyrelsen.
- Helweg-Larsen, Karin & Marie Louise Frederiksen (2007): *Mænds Vold mod Kvinder. Omfang – karakter og indsats mod vold – 2007*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU og minister for Ligestilling.
- Oldrup, Helene Hjorth & Kathrine Vitus (2011): *Indsatser over for udsatte 0-3-årige og deres forældre. En systematisk forskningsoversigt*. SFI.
- Rambøll Management (2008): *Evaluering af Handlungsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008 Rapport*. Rambøll Management.
- Rambøll Management for Socialstyrelsen (2012): *Danner – en bedre social arv*. Socialstyrelsen.
- Regeringen (2010): *National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer*. Regeringen.
- Servicestyrelsen (2009): *Klar til barn: forberedende forældrekurser: afsluttende evalueringsrapport*. Servicestyrelsen.
- SISO et al. (2010): *Seksuelle overgreb og fysisk/psykisk vold: Inspirationskatalog til udarbejdelse af et skriftligt kommunalt beredskab*. Servicestyrelsen.
- Tryg Fonde & Mandag Morgen (2011): *Ud af familiens vold*. TrygFonden.

Norske kilder:

- Emilsen, Kari (2011): *Små børns rett til beskyttelse*. NTNU Samfunnsforskning.

- Glad, K. A. et al. (2010): *Forebygging av fysiske og seksuelle overgrep mot barn. En kunnskapsoversikt*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Thorshaug, Kristin et al. (2011): *Tilrettelagte samtaler ved familivold*. NTNU Samfunnsforskning.
- Saur, R. (2011): *Voldsforebyggende forskning og undervisning ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Saur, R. et al. (2011): *Voldsforebygning i Norge. Aktiviteter og tiltak mot vold i nære relasjoner*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Socialstyrelsen (2011): Barn som har blitt eller risikerer att bli utsatta för försummelse eller övergrepp – Sammanställning av översikter om insatser till barn och föräldrar. Socialstyrelsen, Sverige.

Svenske kilder:

- Länsstyrelsen i Gotlands län (2012): *Medel mot våld – om statsbidrag för kvinnofrid på Gotland – Rapport nr. 2012:9*. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Socialstyrelsen (2012): *Kunskap om våld mot barn – behov av nationell samordning*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2009): *Socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och deras barn - Utveckling och prövning av standardiserade bedömningsinstrument*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Ungdomsstyrelsen (2010): *Agera – Förebygg våld mot unga kvinnor*. Ungdomsstyrelsen, Sverige.
- Ungdomsstyrelsen (2009): *Reagera och agera: förebygg våld mot flickor och unga kvinnor*. Ungdomsstyrelsen, Sverige.

Internationale kilder:

- Davis, Robert C. et al. (2008): *Effects of Second Responder Programs on Repeat Incidents of Family Abuse*. Campbell Systematic Reviews.

- Feder, Lynette et al. (2008): *Court-Mandated Interventions for Individuals Convicted of Domestic Violence*. Campbell Systemic Reviews.

ABC sites:

- Barlow, Jane et al. (2007): *Role of home visiting in improving parenting and health in families at risk of abuse and neglect: results of a multicentre randomised controlled trial and economic evaluation*. SourceWarwick Medical School, University of Warwick, Coventry, UK: Volume 92 ; Issue 3 ; pp. 229-233.
- Blair-Merritt, M. H. (2010): *Reducing maternal intimate partner violence after the birth of a child: a randomized controlled trial of the Hawaii Healthy Start Home Visitation Program*. Pediatrics and Adolescent Medicine, Johns Hopkins University: Volume 164 ; Issue 1 ; pp. 16-23.
- Blueprints for Healthy Youth Development (2009): *Blueprints for Violence Prevention Promising Programs: Triple P - Positive Parenting Program*. Blueprints for Healthy Youth Development.
- Child Trends (2010): *Healthy Start Program (HSP)*. Child Trends.
- Conley, Amy & Jill Duerr Berrick (2010): *Community-based child abuse prevention: outcomes associated with a differential response program in California*. Child Maltreatment: Volume 15 ; Issue 4 ; pp. 282-292.
- Humphreys, Cathy et al. (2011): *Readiness to change: mother-child relationship and domestic violence intervention*. British Journal of Social Work: Volume 41 ; Issue 1 ; pp. 166-184.
- MacMillan, H. L. et al. (2009): *Interventions to prevent child maltreatment and associated impairment*. Health Evidence.
- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2008): *Partners with Families and Children: Spokane*. NREPP.
- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2011): *Combined Parent-Child Cognitive Behavioral Therapy (CPC-CBT): Empowering Families Who Are at Risk for Physical Abuse*. NREPP.

- Shapiro, Cheri J. (2012): *Facilitators and barriers to implementation of an evidence-based parenting intervention to prevent child maltreatment: the triple p-positive parenting program*. Child Maltreatment: Volume 17 ; Issue 1 ; pp. 86-95.
- Silovsky, Jane F. et al. (2011): *Prevention of child maltreatment in high-risk rural families: a randomized clinical trial with child welfare outcomes*. Children and Youth Services Review: Volume 33 ; Issue 8 ; pp. 1435-1444.
- The Californian Evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (2011): *Domestic Violence Home Visit Intervention (DVHVI)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (2013): *Healthy Families America (Home Visiting for Child Well-Being) (HFA)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (2012): *Nurturing Parenting Programs*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (2011): *Parent Support Outreach Program (PSOP)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (2012): *The Emerge Program*. CEBC.
- 4Children (2012): *The enemy within: four million reasons to tackle family conflict and family violence*. 4Children.

Børn på krisecentre:

Norske kilder:

- Øverlien, Carolina et al. (2009): *Barns erfaringer fra livet på krisesenter : en landsomfattende studie om flukten, oppholdet og forestillinger om fremtiden*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Svenske kilder:

- Erikson, Maria (2009): *Barn, våld, familjerätt och kvinnojourarbete*. Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige
- Wilén, Emma (2010): *Barn som upplevt våld : en handbok för kvinnojourer*. Riksorganisationen för Kvinnojourer och Tjejjourer i Sverige.

ABC sites:

- Overlien, Carolina (2011): *Abused women with children or children of abused women? A study of conflicting perspectives at women's refuges in Norway*. Child and Family Social Work: Volume 16 ; Issue 1 ; pp. 71-80.
- Øverlien, Carolina (2011): *Women's refuges as intervention arenas for children who experience domestic violence*. Child Care in Practice: Volume 17 ; Issue 4 ; pp. 375-391.

Behandling/hjælp/støtte/beskyttelse (af børn som har været udsat for eller vidne til vold i hjemmet):

Danske kilder:

- Danners Rådgivning og Krisecenter (2011): *Sådan arbejder vi - metoder og praksis i Danners Krisecenter*. Danners Rådgivning og Krisecenter.
- Gravesen, Susanne Dal (2011): *Børn i familier med vold – behandlingsmodeller*. Servicestyrelsen.
- Perry, Bruce Dunan & Maia Szalavitz (2011): *Drengen, der voksede op som hund : hvad vi kan lære af traumatiserede børn om tilknytning, tab og heling*. Hans Reitzel.
- Rambøll Management og Socialstyrelsen (2012): *Støtte og behandling til kvinder og børn i voldsramte familier*. Socialstyrelsen.
- Servicestyrelsen (2011): *Børn i familier med vold - teorierne bag behandlingsmodellerne*. Servicestyrelsen.
- Servicestyrelsen (2009): *Jeg ved bare ikk' hvordan jeg skal få det sagt: BørneLinket - et chatrum for børn og unge i voldsramte familier*. Servicestyrelsen.
- SISO (2011): *Kommunernes beredskaber om seksuelle overgreb mod børn*. Servicestyrelsen.

Norske kilder:

- Killén, Kari (2010): *Sveket II. Ansvar og (be)handling*. Kommuneforlaget.

Svenske kilder:

- Almqvist, Kjerstin (2012): *Stöd till barn som upplevt att mamma utsätts för våld : erfarenheter från en studie av barn som deltagit i Bojens grupprogram : rapport från forskningsprojektet Bojen - utvärdering av gruppverksamhet för barn som bevittnat våld mot mamma och deras mammor. [Delrapport 3]. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.*
- Arnell, Ami & Inger Ekbohm (2010): *-och han sparkade mamma- : trappanmodellen i möte med barn som bevittnat våld*. Rädda barnen.

- Broberg, Anders (2011): *Stöd till barn som bevittnat våld mot mamma : resultat från en nationell utvärdering*. Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.
- Dahlkild-ôhman, Gunilla (2011): *Att börja tala med barn om pappas våld mot mamma: radikalt lärande i arbetet med vårdnad, boende och umgänge*. Avhandling. Acta Universitatis Upsaliensis.
- Eriksson, Maria (2007): *Barn som upplever våld - nordisk forskning och praktik*. Gothia Förlag.
- Eriksson, Maria (2010): *Stöd till barn som upplevt våld: Utvecklingen på fältet 2006-2010*. Uppsala universitet, Sociologiska institutionen.
- FoU Välfärd i Södra Småland (2009): *Kvalitetsutveckling kring stödet för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld i Kronobergs län Susann Swärd*. FoU Välfärd i Södra Småland.
- Grip, Karin (2010): *Våld och trauma : klientfokuserad utvärdering av behandling för våldsutsatta mammor och deras barn*. Avhandling. Department of Psychology, University of Gothenburg.
- Lundgren, Jenny et al. (2009): *Att lämna en destruktiv relation : mammor som utsatts för våld av sin före detta partner berättar om sin situation och hur de hanterat den : rapport från forskningsprojektet Bojen : utvärdering av gruppverksamhet för barn som bevittnat våld mot mamma och deras mammor. [Delrapport 1]*. Stiftelsen Allmänna barnhuset.
- Socialstyrelsen (2009): *Att uppfylla samhällsansvaret - Förbättrat kunskapsstöd när det gäller socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2008): *Barnahus – försöksverksamhet med samverkan under gemensamt tak vid misstanke om brott mot barn – slutrapport*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2011): *Stöd för barn i familjer med missbruk m.m. – Genomförandeplan för nationellt utvecklingsarbete 2011–2014*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2011): *Utvecklingsmedel för att stärka stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2011): *Våld – En handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld information*. Socialstyrelsen, Sverige.

- Socialstyrelsen (2009): *Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld – Alla kommuners ansvar*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Yourstone, Jenny et al. (2011): *Utvärdering av brottsoffersluss kopplat till IDAP och ROS : våld i nära relationer och sexualbrott 2008-2011*. Utvecklingsenheten, Kriminalvården.
- Zachrisson, Lena (2011): *Att göra det osynliga synligt och det otalbara talbart*. FoU-Södertörn.

ABC sites:

- Barlow, Jane (2008): *Individual and group-based parenting programmes for the treatment of physical child abuse and neglect*. Cochrane Developmental, Psychosocial and Learning Problems Group: Issue 4.
- Cleaver, Hedy et al. (2007): *Child protection, domestic violence and parental substance misuse: family experiences and effective practice*. Jessica Kingsley.
- Graham-Bermann, Sandra A. et al. (2011): *Is disclosure therapeutic for children following exposure to traumatic violence?* Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 5 ; pp. 1056-1076.
- Graham-Bermann, Sandra A. et al. (2011): *Mediators and moderators of change in adjustment following intervention for children exposed to intimate partner violence*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 9 ; pp. 1815-1833.
- Miller, Laura E. et al. (2012): *Enhancing safety-planning through evidence-based interventions with preschoolers exposed to intimate partner violence*. Child Care in Practice: Volume 18 ; Issue 1 ; pp. 67-82.
- Rees Gwyther et al. (2010): *Safeguarding young people: responding to young people aged 11 to 17 who are maltreated*. The Children's Society.
- Rizo, Cynthia F. et al. (2011): *A review of family interventions for intimate partner violence with a child focus or child component*. Aggression and Violent Behavior: Volume 16 ; Issue 2 ; pp. 144-166.
- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2013): *Child-Parent Psychotherapy (CPP)*. NREPP.

- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2013): *Cognitive Behavioral Intervention for Trauma in Schools (CBITS)*. NREPP.
- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2013): *Real Life Heroes*. NREPP.
- SAMHSA's National Registry of Evidence-based Programs and Practices (2013): *Traumatic Incident Reduction*. NREPP.
- Sharp, Cathy & Jocelyn Jones (2011): *We thought they didn't see: Cedar in Scotland: children and mothers experiencing domestic abuse: evaluation report*. Scottish Women's Aid.
- Stanley, Nicky et al. (2011): *Children's experiences of domestic violence: developing an integrated response from police and child protection services*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 12 ; pp. 2372-2391.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Advocacy for Women and Kids in Emergencies (AWAKE)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Child Witness to Violence Project*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2011): *Domestic Violence Home Visit Intervention (DVHVI)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Family Visitation Center*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2013): *Kids Club & Moms Empowerment*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Multisystemic Therapy for Child Abuse and Neglect (MST-CAN)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *The Community Advocacy Project (CAP)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Project SUPPORT*. CEBC.

- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *San Diego Family Justice Center (FJC)*. CEBC.
- The Californian Evidence-based Clearingshouse (2012): *Solution-Based Casework*. CEBC.
- <http://www.childtrends.org/Lifecourse/programs/cppfv.htm>, dato ikke angivet. LINK VIRKER IKKE!

Risikofaktorer

Norske kilder:

- Kvello, Øyvind (2010): *Barn i risiko. Skadelige omsorgssituasjoner*. Gyldendal.

ABC sites

- Covell, Katherine & Brian Hower (2009): *Children, families and violence: challenges for children's rights*. Jessica Kingsley.
- Dubowitz, Howard et al. (2011): *Identifying children at high risk for a child maltreatment report*. Child Abuse and Neglect: Volume 35 ; Issue 2 ; pp. 96-104.
- Fenfang, Li et al. (2011): *Protective factors among families with children at risk of maltreatment: follow up to early school years*. Children and Youth Service Review: Volume 33 ; Issue 1 ; pp. 139-148.
- Harne, Lynn (2009): *Domestic violence and safeguarding children: the use of systematic risk identification and assessment in private law proceedings by Family Court Advisors: a pilot study*. University of Bristol.
- Kaufman, Joy S. (2011): *Characteristics of young children exposed to violence: the safe start demonstration project*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 10 ; pp. 2042-2072.
- Palusci, Vincent J. (2011): *Risk factors and services for child maltreatment among infants and young children*. Children and Youth Services Review: Volume 33 ; Issue 8 ; pp. 1374-1382.

Konsekvenser for og påvirkning af børn som udsættes for vold eller som har været vidne til vold i hjemmet (helbred, psyke, kognitive funktioner, psykosociale konsekvenser, uddannelsesniveau osv):

Svenske kilder:

- Roberts, Arianne (2009): *Barn som bevittnat våld i hemmet – hälsa och prevention*. Sahlgrenska akademien, Enheten för socialmedicin.

ABC sites:

- Aggression and Violent Behavior: Volume 16 ; Issue 6 ; pp. 562-569.
- Coohy, Carol (2011): *Academic achievement despite child maltreatment: a longitudinal study*. Child Abuse and Neglect: Volume 35 ; Issue 9 ; pp. 688-699.
- Cragie, Emma (2011): *Violence in families – the experience and needs of the child*. Social Work Now: Issue 47 ; pp. 27-34.
- Emery, Clifton R. (2011): *Controlling for selection effects in the relationship between child behavior problems and exposure to intimate partner violence*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 8 ; pp. 1541-1558.
- Gilbert, R et al. (2008): *Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries*. The Lancet: Volume 373 ; Issue 9657 ; pp. 68-81.
- Hague, Gill et al. (2012): *Understanding adult survivors of domestic violence in childhood: still forgotten, still hurting*. Jessica Kingsley.
- Howell, Kathryn H. (2011): *Resilience and psychopathology in children exposed to family violence*.
- Hungerford, Anne et al. (2012): *Exposure to intimate partner violence and children's psychological adjustment, cognitive functioning, and social competence: a review*. Aggression and Violent Behavior: Volume 17 ; Issue 4 ; pp. 373-382.
- Kulkarni, Madhur R. et al. (2011): *Witnessing versus experiencing direct violence in childhood as correlates of adulthood PTSD*. Journal Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 6 ; pp. 1264-1281.

- Lamers-Winkelmann, Francien (2012): *Adverse childhood experiences of referred children exposed to intimate partner violence: consequences for their wellbeing*. Child Abuse and Neglect: Volume 36 ; Issue 2 ; pp. 166-179.
- Lansford, Jennifer E. et al (2010): *Does physical abuse in early childhood predict substance use in adolescence and early adulthood?* Child Maltreatment: Volume 15 ; Issue 2 ; pp. 190-194.
- Lazenbatt, Anne (2010): *The impact of abuse and neglect on the health and mental health of children and young people*. Society for the Prevention of Cruelty to Children.
- Miller, Laura E. et al. (2012): *Predictors of preschoolers' appraisals of conflict in families experiencing intimate partner violence*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 27 ; Issue 3 ; pp. 568-586.
- Sousa, Cindy (2011): *Longitudinal study on the effects of child abuse and children's exposure to domestic violence, parent-child attachments, and antisocial behavior in adolescence*. Journal of Interpersonal Violence: Volume 26 ; Issue 1 ; pp. 111-136.
- Tanako, Masako et al. (2011): *The association between childhood abuse and labor force outcomes in young adults: results from the Ontario Child Health Study*. Journal of Aggression: Volume 20 ; Issue 8 ; pp. 821-844.

Behandling/hjælp til voksne som udøver vold i nære relationer

Svenske kilder:

- Eriksson, Maria (2010): *Pappa-projektet vid Mansmottagningen mot våld i Uppsala: En utvärdering*. Uppsala universitetet.
- Göran, Lindén et al. (2012): *Pappor med våldsproblematik - forskning och arbetsmetoder inom socialtjänsten*. Gothia.
- Åkerlund, Eva-Marie (2007): *Pappor som utövar våld : en arbetsmodell för förändring i familjen*. FoU-Södertörn: pp. 1403-8358.

ABC sites:

- Family Rights Group (2011): *Working with risky fathers: fathers matter volume 3: research findings on working with domestically abusive fathers and their involvement with children's social care services*. Family Rights Group.
- Hatton, Kieron (2011): *Working with fathers who are violent in the home*. Community Care: pp. 32-23.
- <http://www.cebc4cw.org/program/caring-dads-helping-fathers-value-their-children/>, dato ikke angivet.
- <http://www.childtrends.org/Lifecourse/programs/social.htm>, dato ikke angivet.
- <http://www.nrepp.samhsa.gov/ViewIntervention.aspx?id=100>, dato ikke angivet.

Barnets perspektiv:

Danske kilder:

- LG Insight (2009): *Børns oplevelse af vold i hjemmet i Københavns Kommune*. LG Insight.

Norske kilder:

- Erikson, Maria et al. (2010): *Barns stemmer om vold : å tolke og forstå*. Gyldendal akademisk.
- Langballe, Åse et al. (2011): *Barn i Norge-rapporten 2011 "Vold og traumer"*. Voksne for Barn.

Svenske kilder:

- Barnombudsmannen (2012): *Signaler : våld i nära relationer : barn och ungdomar berättar*. Barnombudsmanne, Stockholm.
- Burcar, Veronika (2008): *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer – och barn som upplever våld: En forsknings- och kunskapsöversikt*. Solna Förlag: Polishögskolan.
- Eriksson, Maria et al. (2008): *Barns röster om våld : att tolka och förstå*. Gleerups.
- Eriksson, Maria et al. (2011): *När barn som upplevt våld möter socialtjänsten - om barns perspektiv, delaktighet och giltiggörande*. Gothia Förlag.
- Gergsson, Anna (2010): *Barns upplevelser av sin situation och sitt mående när mamma varit utsatt för våld av sin partner*. University of Gothenburg, Psykologiska institutionen.
- Socialstyrelsen (2007): *Innerst inne var man rädd... – Barns och föräldrars röster om att ha umgänge tillsammans med kontaktperson*. Socialstyrelsen, Sverige.

ABC sites:

- Eriksson, Maria (2012): *Participation for children exposed to domestic violence? Social workers' approaches and children's strategies*. European Journal of Social Work: Volume 15 ; Issue 2 ; pp. 205-221.

- Goddard, Chris (2010): *Intimate partner violence and child abuse: a child-centred perspective*. Child Abuse Review: Volume 19 ; Issue 1 ; pp. 5-10.
- Morrison, Fiona (2009): *After domestic abuse: children's perspectives on contact with fathers*. Centre for Research on Families and Relationships.
- Stanley, Nicky et al. (2012): *Engaging with children's and parents' perspectives on domestic violence*. Child and Family Social Work: Volume 17 ; Issue 2 ; pp. 192-201.

Børns vold mod forældre:

ABC sites:

- Coogan, Declan (2011): *Child-to-parent violence: challenging perspectives on family violence*. Child Care in Practice: Volume 17 ; Issue 4 ; pp. 347-358.
- Routt, Gregory & Lily Andersson (2011): *Adolescent violence towards parents*. Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma: Volume 20 ; Issue 1 ; pp. 1-19.

Kærestevold blandt børn og unge:

Danske kilder:

- Schütt, Nina Maria et al. (2008): *Unge og kærestevold i Danmark - En landsdækkende undersøgelse af omfang, karakter og følger af vold blandt 16-24-årige med fokus på vold i kæresteforhold*. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

ABC sites:

- Fletcher, Jason (2010): *The effects of intimate partner violence on health in young adulthood in the United States*. *Social Science and Medicine*: Volume 70 ; Issue 1 ; pp. 130-135.
- Keenan-Miller, D. et al. (2007): *Adolescent psychosocial risk factors for severe intimate partner violence in young adulthood*. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*: Volume 75 ; Issue 3 ; pp. 456-63.
- Ting, S. M. R. (2009): *Meta-analysis on dating violence prevention among middle and high schools*. *Journal of School Violence*: Volume 8 ; Issue 4 ; pp. 328-337.
- Wolfe, D. A. et al. (2009): *A school-based program to prevent adolescent dating violence: a cluster randomized trial*. *Archives of pediatrics and Adolescent Medicine*: Volume 163 ; Issue 8 ; pp. 692-699.
- Wood, Marsha et al. (2011): *Standing on my own two feet: disadvantaged teenagers, intimate partner violence and coercive control*. National Society for the Prevention of Cruelty to Children.
- <http://www.childtrends.org/Lifecourse/programs/Ending.htm>, Dato ikke angivet. LINK VIRKER IKKE!
- <http://www.childtrends.org/Lifecourse/programs/FourthR.htm>, Dato ikke angivet. LINK VIRKER IKKE!
- <http://www.childtrends.org/Lifecourse/programs/safedates.htm>, Dato ikke angivet. LINK VIRKER IKKE!

Vold mod handicappet barn eller forældre:

Danske kilder:

- Kyllingsbæk, Lise Bjerre (2007): *HUK - Handicap, udvikling, krisecentre - Statusrapport for 2007*. Servicestyrelsen, Handicapheden.
- Kyllingsbæk, Lise Bjerre (2008): *Vold i familier med handicap - hvem gør noget - og hvad? : opsamling fra konference d. 26. november 2007*. Servicestyrelsen.

ABC sites:

- Jones, L et al. (2012): *Prevalence and risk of violence against children with disabilities: a systematic review and meta-analysis of observational studies*. SourceCentre for Public Health, Liverpool John Moores University.

Etniske aspekter:

Norske kilder:

- Hofman, S. (2011): *Etniske minoritetsbarn som opplever vold i familien. Utfordringer og muligheter*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Jonassen, W. & R. Saur (2011): *Arbeid med kjønnslemlestelse i Norge. En kartlegging*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Neumayer, S. M. et al. (2008): *Forebygging av vold i oppdragelse. Samarbeid mellom hjelpeapparat og minoritetsforeldre - en kunnskapsoversikt*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Svenske kilder:

- Statens Offentliga Utredningar (2012): *Kvinnor och barn i rättens gränsländ*. SOU.

ABC sites:

- <http://www.cebc4cw.org/program/effective-black-parenting-program/>, Dato ikke angivet.

Æresrelateret vold i nære relationer:

Danske kilder:

- Olsen, Bente Marianne (2009): *Brugerundersøgelse om æresrelateret vold. En kvalitativ interviewundersøgelse med 6 cases om kvinders og mænds erfaringer med at søge hjælp i forbindelse med æresrelateret vold.* Servicestyrelsen.

Norske kilder:

- Berg, Berit et al. (2011): *Æresrelateret ekstrem kontroll - dilemmaer og utfordringer.* NTNU samfunnsforskning.
- Hydle, Ida (2011): *Erfaringer med dialog i tvangsekteskapsaker.* NOVA.

Svenske kilder:

- Dilek, Baladiz (2009): *I hederns skugga - de unga männens perspektiv.* Gothia.
- Holmgren, Gerd (2009): *Handbok i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck : [rutiner för skolans och socialtjänstens personal 3., [bearb.] uppl. Trollhättans stad.*
- Larsson, Hanna (2012): *SystraMi : en bok om Kvinnors Nätverks stödverksamhet för unga tjejer och arbete mot hedersförtryck.* Kvinnors Nätverk.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län (2008): *Våld och förtryck i hederns namn : handbok för skolan och socialtjänsten i arbetet mot hedersrelaterat våld Länsstyrelsen i Jönköpings län.* Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Länsstyrelsen i Stockholms län (2008): *Riskbedömningar i ärenden med hedersrelaterat våld.*
- Länsstyrelsen Västra Götalands län (2009): *Fem steg: ett bidrag till socialtjänstens arbete med familjer där barn utsatts för sådant hedersrelaterat våld att de måste skyddas.* Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Länsstyrelsen Östergötland (2011): *Våga göra skillnad.* Länsstyrelsen Östergötland.

- Länsstyrelsen Östergötland (2011): *Våga göra skillnad : Våga göra skillnad är en vägledning för skydd, stöd och rehabilitering av unga som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck och/eller som riskerar att bli gifta mot sin vilja eller som har blivit gifta mot sin vilja*. Länsstyrelsen Östergötland.
- Schlytter, Astrid (2009): *Oskuld och heder : en undersökning av flickor och pojkar som lever under hedersrelaterad kontroll i Stockholms stad - omfattning och karaktär*. Stockholms stad.
- Schlytter, Astrid & Hanna Linell (2008): *Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext : en studie av omhändertagna flickor*. FoU nordväst i Stockholms län.
- Stockholms Län (2010): *Aktionsplan mot hedersvåld i Stockholms län - en myndighetsgemensam satsning 2009-2010*. Stockholms Län.

Øvrige publikationer (Håndbøger, practice guides, overordnede publikationer mm)

Svenske kilder:

- Region Halland (2010): *Handbok vid misstanke om - misshandel och sexuella övergrepp mot barn - barn som upplevt våld i sin familj*. Region Halland.
- Socialstyrelsen (2011): *Evidensbaserad praktik nr 2, 2011: TEMA "Våld i nära relationer"*. Socialstyrelsen, Sverige.
- Socialstyrelsen (2009): *Våldsutsatta kvinnor - Ett utbildningsmaterial för socialtjänstens personal*. Socialstyrelsen, Sverige.

ABC Sites:

- All Wales Child Protection Procedures Review Group (2011): *Safeguarding children and young people affected by domestic abuse: all Wales practice guidance*. AWCPPR.
- Cuthbert, Chris et al. (2011): *All babies count: prevention and protection for vulnerable babies. A review of the evidence*. National Society for the Prevention of Cruelty to Children.
- Harne, Lynne (2011): *Violent fathering and the risks to children: the need for change*. Policy Press.
- Hunphreys, Cathy et al. (2008): *Literature review: better outcomes for children and young people experiencing domestic abuse - directions for good practice*. Scottish Government.
- Munro, Emily R. & Esmeranda Manful (2012): *Safeguarding children: a comparison of England's data with that of Australia, Norway and the United States*. Department for Education.
- Overlien, Carolina (2010): *Children exposed to domestic violence: conclusions from the literature and challenges ahead*. Journal of Social Work: Volume 10 ; Issue 1 ; pp. 80-97.
- Reading, R et al. (2008): *Promotion of children's rights and prevention of child maltreatment*. School of Medicine, Health Policy and Practice, University of East Anglia: Volume 373 ; Issue 9660 ; pp. 332-343.
- Social Services Improvement Agency (2011): *What works in promoting good outcomes for children in need who experience domestic violence?* Social Services Improvement Agency.

- Sterne, Abigali & Liz Poole (2010): *Domestic violence and children: a handbook for schools and early years settings*. Routledge.
- Webster, Kevin et al. (2011): *What impact does a good practice domestic violence guide have on social work practice in child welfare and protection?* Irish Social Worker: pp. 23-31.

Bilag: Oversigt over afsøgte nordiske institutions hjemmesider og ABC sites:**Danske kilder:**

AKF 06.08.2012 Intet relevant

CASA 06.08.2012 Intet relevant

Justitsministeriet 07.08.2012

LG Insight 07.08.2012

Ministeriet for ligestiling ... 07.08.2012

Rambøll 07.08.2012

SFI 06.08.2012

SFI Campbell 07.08.2012

Socialstyrelsen 07.08.2012

Socialministeriet 09.08.2012 Intet relevant

Statens Institut for Folkesundhed 07.08.2012

Norske kilder:

Agderforskning 17.08.2012 Intet relevant

Barne,- likestillings- og inkluderingsdepartementet 13.08.2012 Intet relevant

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress 13.08.2012

Nova 13.08.2012

NTNU samfunnsforskning, Barnevernets utviklingscenter 10.08.2012

Ungsinn.no 10.08.2012 Intet relevant

Voksne for barn www.vfb.no 10.08.2012

Svenske kilder:

FoU Välfärd 17.08.2012

Gothia.se 15.08.2012

Kompetenscentrum om våld i nära relationer 15.08.2012

Länsstyrelserna 15.08.2012

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks 15.08.2012

Socialstyrelsen 15.08.2012

Statens Folkhälsoinstitut 17.08.2012

Statens Offentlige Udredninger 15.08.2012

Uppsala universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid, 16.08.2012

ABC Sites:

Best Evidence Encyclopedia – emnet ikke relevant (ikke afsøgt)

California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare 20.08.2012

Campbell Collaboration

Cochrane Collaboration 20.08.2012

CRD - Centre for Reviews and Dissemination 20.08.2012 Intet relevant

EVIDAAC - Evidence in Augmentative and Alternative Communication 20.08.2012 kan ikke afsøges – kræver login

Evidence Database on Aging Care (EDAC) – emnet ikke relevant (ikke afsøgt)

Evidence for Policy and Practice Information and Coordinating Centre (EPPI) 21.08.2012 Intet relevant

Health-Evidence 21.08.2012

NCDDR - National Center for the Dissemination of Disability Research 21.08.2012 Intet relevant

NREPP - National Registry of Evidence-based Program & Practices 21.08.2012

Trip Database 21.08.2012

WWC - What Works Clearinghouse (U.S. Department of Education) 22.08.2012 Intet relevant

Child Trends What Works 22.08.2012

Compendium of EBP Guidelines and Systematic Reviews 22.08.2012 Intet relevant

NHS Evidence

PsycBite 22.08.2012 Intet relevant

Blueprints for violence prevention 22.08.2012

HUD USER (U.S. Department of Housing and Urban Development) Ikke relevant pga emnet

Research Autism Ikke relevant pga emnet

SCO - Social Care Online (OBS indeholdt I NHS evidence) 22.08.2012